

เศรษฐศาสตร์การเมืองยุคหลังสมัยใหม่ ว่าด้วยการประยุกต์ใช้สำหรับนักรัฐประศาสนศาสตร์ Post-modern political economics as applied to public administration

รัชฎากร วินิจกุล¹
Russadakorn Vinijkul¹

¹อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอหลักการและแนวคิดของเศรษฐศาสตร์การเมืองอีกมิติที่สามารถขยายขอบเขตการศึกษาและฐานความคิด ที่ไม่ใช่เฉพาะทางด้านรัฐศาสตร์เท่านั้น แต่อาจพิจารณาได้หลากหลายมุมมอง โดยอาศัยการนำหลักคิดของทฤษฎีมาเชื่อมโยงกับเศรษฐศาสตร์การเมืองยุคหลังสมัยใหม่และทฤษฎีที่มีความสอดคล้องตรงกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน มาเป็นกรอบการวิเคราะห์สู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับโครงการและกิจกรรม ซึ่งเป็นตามแนวทางศึกษาทั้งเชิงทฤษฎีและวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ทฤษฎีการพัฒนาและสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ชุมชนและอื่น ๆ นโยบายสาธารณะและการวางแผน เศรษฐศาสตร์การเมืองของนโยบาย การวางแผนและการบริหารโครงการภาครัฐ การประเมินผลโครงการภาครัฐ การลงพื้นที่และการปฏิบัติงานโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับภาคประชาสังคม ชุมชนระดับท้องถิ่น ผลจากการศึกษานอกจากสอดคล้องกับเชิงทฤษฎีแล้ว องค์ความรู้ที่ได้สามารถพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการบูรณาการด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 อันเป็นหนทางแห่งการเรียนรู้ เกิดประโยชน์และคุณค่าสำหรับวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางพัฒนา เช่น กระบวนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน อันนำไปสู่การสร้างความรู้สู่การจัดการตนเองเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลและชุมชนในการดำเนินการสร้างประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมาย เป็นต้น

คำสำคัญ : เศรษฐศาสตร์การเมือง / ยุคหลังสมัยใหม่ / รัฐประศาสนศาสตร์

Abstract

This article aims to present the principles and concepts of political economy in another dimension. That can broaden the scope of the study and the thought base. Not only in politics but consider a wide variety of perspectives. Based on the theoretical thinking of the theory to link with postmodern political economics and the theory that is consistent with the current situation. It is a framework for analyzing the process of learning together with projects and activities. This is in line with the theoretical and theoretical approaches in the relevant subjects, including political economy theory. Development and Environmental Theory Community economics and other public policy and planning. Political economics of policy Public Sector Planning and Management Evaluation of government projects Including the area and implementation of local development projects with civil society. Local community the results of the study, in addition to the theory. The knowledge that can develop teaching. This is the integration of teaching, research, local academic services and arts and culture. As well as student-centered instruction in the 21st century as a means of learning. Benefit and value for problem analysis and various development approaches as a way of learning. Benefit and value for problem analysis and development. The process of understanding the problems and needs of the community. This leads to the creation of self-management knowledge about the rights of individuals and communities to carry out legal benefits.

Keywords: Political Economy /Development / Public Administration

บทนำ

ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับการอธิบายเรื่องเศรษฐศาสตร์การเมืองนั้น ผู้เขียนเห็นว่าอาจเกิดขึ้นจากการพูดกันคนละเรื่อง ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในขอบข่ายเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ต่างฝ่ายเข้าใจว่ากำลังพูดและศึกษาเรื่องเดียวกัน ซึ่งเมื่อกกล่าวถึงความสวยงามโดยทั้งสองฝ่ายไม่ทำการตกลงกันให้เข้าใจให้เป็นที่แน่นอนว่ามาตรฐานความงามนั้นคืออะไรในระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ย่อมเกิดปัญหาขึ้นได้และอธิบายไม่รู้เรื่องทุกครั้งไป การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเปิดใจโดยตระหนักถึงข้อตกลงร่วมกัน เช่นเดียวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง กล่าวคือเรื่องการเมือง (Politic) กับเรื่องเศรษฐศาสตร์ (Economy) ตามข้อตกลงเบื้องต้นและยอมรับทั่วไป ผู้เขียนจึงต้องตกลงกับผู้อ่านเบื้องต้นว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นเรื่องศึกษานอกเหนือไปจากการศึกษาเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ไม่ได้ปฏิเสธหรือโต้แย้งเศรษฐศาสตร์กระแสหลักแต่ประการใด

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2557 จนกระทั่งปัจจุบัน คือปีพุทธศักราช 2560 ผู้เขียนปฏิบัติหน้าที่และเป็นผู้รับผิดชอบในรายวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง สิ่งที่ได้นอกเหนือจากการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีสามารถนำมาเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่น ๆ ร่วมกับเศรษฐศาสตร์การเมืองโดยการนำแนวคิดและทฤษฎีที่สอดคล้องกับหลักวิชาการมาเป็นกรอบศึกษา การลงพื้นที่ศึกษาร่วมกับนักศึกษาในโครงการ กิจกรรมต่างๆ จากสถานการณ์จริงตามปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในพื้นที่ศึกษา ถือว่าเป็นอีกมิติหนึ่งของการบูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ ศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนพิจารณาหลักสูตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559) อาทิ วิธีการวิทยาของเศรษฐศาสตร์การเมืองในการศึกษานโยบายสาธารณะ กระบวนการนโยบายสาธารณะ แนวนโยบายศึกษาและวิเคราะห์นโยบายในการศึกษานโยบายสาธารณะ บทบาทของปัจจัยและผู้กระทำทางเศรษฐกิจการเมืองที่มีต่อการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย เป็นต้น อันเป็นการต่อยอดทางความคิดในระดับที่สูงขึ้นอีกทางหนึ่ง

1. การวิเคราะห์หลักเศรษฐศาสตร์การเมืองผ่านมุมมองเชิงทฤษฎี

ภาพรวมเชิงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง เศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นศาสตร์ทางสังคมศาสตร์ ที่สามารถนำแนวความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ได้หลายแนวทางตามแบบสหวิทยา แนวคิดลักษณะนี้สังเกตเห็นความสำคัญของเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงทฤษฎี จากคุณค่าของเศรษฐศาสตร์การเมืองในประเทศไทยที่ว่า “...แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองมีส่วนช่วยให้สังคมไทยตระหนักว่ามีการเอารัดเอาเปรียบจากประเทศมหาอำนาจ...แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองเป็นกระแสความคิดที่มีอิทธิพลและเป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของขบวนการทางสังคม และความแตกต่างอย่างมากในรายได้และทรัพย์สินในประเทศของเราและประเทศของเราทั้งประเทศถูกเอารัดเอาเปรียบจากประเทศมหาอำนาจ สำนักคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองมีส่วนช่วยให้ผู้คนมองปรากฏการณ์ในสังคมเป็นระบบ เป็นโครงสร้าง ทั้งทรัพยากร เทคโนโลยี รัฐและวัฒนธรรม ประกอบรวมกันเป็นระบบสังคมเศรษฐกิจ ไม่แยกเรื่องเศรษฐกิจออกจากสังคม...” (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2556) สำหรับแนวทางศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองสำคัญ ได้แก่ (1) การศึกษาโครงสร้างสังคม (2) การศึกษากระบวนการและ (3) การศึกษาความขัดแย้ง แนวทางศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองนี้ ต้องประกอบด้วยสองส่วนสำคัญ คือ แนวทางศึกษา และแนวคิดพื้นฐาน ทั้งสองแนวทางนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยยึดตามแนวทางที่จำแนกได้อีกสองหลักการ หลักการแรก การศึกษาพฤติกรรมและจิตสำนึกของท้องถิ่นแบบสหวิทยาการ ประกอบด้วยวิชา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ภูมิศาสตร์ นิเวศวิทยา มนุษย์ ในส่วนของหลักการที่สอง ให้ความสำคัญและเน้นเชิงระบบแบบสหวิทยาการ เช่น สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมือง นโยบายสาธารณะ นิเวศวิทยาสุขภาพ ฯลฯ (โกวิท พวงงาม, 2553) โดยรายละเอียดในรายวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองอันเป็นขอบข่ายการศึกษามีดังนี้ (1) เศรษฐศาสตร์การเมืองนโยบายสาธารณะ ศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ บทบาทของปัจจัยและผู้กระทำทางเศรษฐกิจการเมืองที่ผลมีต่อการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย ผลกระทบของนโยบายสาธารณะต่อเศรษฐกิจ ธุรกิจ การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (2) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ศึกษาแนวคิดพื้นฐานปรัชญา กระบวนทัศน์และวิธีการวิทยาเศรษฐศาสตร์การเมือง ความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์กระแสหลักกับเศรษฐศาสตร์การเมือง ส่วนสำนักคิดหลักเศรษฐศาสตร์การเมือง อาทิ สำนักมาร์กซิสต์ สถาบันนิยม ทางเลือกสาธารณะ มนุษยนิยม สตรีนิยม เศรษฐศาสตร์เชิงนิเวศ และการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองร่วมสมัย

เช่น ทฤษฎีสถิตนิยมใหม่ อำนาจความรู้และชนชั้น แนวคิดโพสโตโมเดิร์นและการวิเคราะห์วาทกรรม (3) ทฤษฎีพัฒนา และสิ่งแวดลอม ศึกษาปัญหาพื้นฐานของประเทศที่กำลังพัฒนา ประสบการณ์การพัฒนาร่วมสมัย ทฤษฎีและ แบบจำลองการพัฒนาและความด้อยพัฒนา ยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนา สิ่งแวดลอมและการพัฒนาที่ยั่งยืน การล่มสลายของสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดลอม และความยากจน เศรษฐศาสตร์การเมืองว่า ด้วยสิ่งแวดลอม ปัญหาสิ่งแวดลอมโลก ธรรมชาติทางสิ่งแวดลอม (4) การวิจัยทางเศรษฐศาสตร์การเมืองและ เศรษฐศาสตร์ชุมชน ศึกษาการเปรียบเทียบเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยชุมชนกับเศรษฐศาสตร์ชุมชน แนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ชุมชน พบปัญหาสำคัญ เช่น ทุนสังคม เศรษฐกิจชุมชน ธุรกิจชุมชน การเมืองเรื่อง พื้นที่ โครงสร้างอำนาจของชุมชน สิทธิชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ระบบการแลกเปลี่ยน การ พัฒนาของชุมชนแนวใหม่ การขับเคลื่อนสิทธิชุมชน สิทธิทำกิน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (5) เศรษฐศาสตร์แนว พุทธ การศึกษาความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์แนวพุทธกับเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก ทฤษฎีการผลิตตามแนว พุทธเศรษฐศาสตร์ การบริโภคตามแนวพุทธเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีกระจายผลผลิตตามแนวพุทธเศรษฐศาสตร์ การ เชื่อมโยงการผลิต การบริโภคและกระจายผลผลิตตามแนวพุทธเศรษฐศาสตร์ การประยุกต์ใช้เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ และการวิพากษ์เศรษฐศาสตร์กระแสหลักบนฐานเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ และ (6) การวิเคราะห์ตามแนวคิดรัฐ ปรศาสนศาสตร์ เช่น ทฤษฎีหลังสมัยใหม่ของ George H. Frederickson ที่เสนอทฤษฎีหลังสมัยใหม่ในภาพความ จริงที่รื้อแนวคิดการบริหารงานภาครัฐจากเดิม คือยุคเดิมเป็นแนวมนุษยนิยม ปฏิกฎานนิยม ทำให้เศรษฐศาสตร์ การเมืองเชิงรัฐปรศาสนศาสตร์ที่จะกล่าวต่อไป นี้ ต้องผ่านมาจากแนวความคิดนี้เรียกว่าสมัยใหม่

เศรษฐศาสตร์การเมืองผ่านมุมมองทฤษฎีหลังสมัยใหม่หรือแนวใหม่ การวิเคราะห์แนวคิดรัฐปรศาสน ศาสตร์ตามทฤษฎีหลังสมัยใหม่หรือแนวใหม่ ต้องผ่านมุมมองของแนวคิดสมัยใหม่มาก่อนแล้ว โดยเศรษฐศาสตร์ การเมืองยุคหลังสมัยใหม่หรือแนวใหม่นี้ เป็นการใช้ความรู้และจินตนาการ เพื่อตีความหมายของสิ่งที่เป็นอย่างที่เป็นอยู่ให้เป็น จริง สามารถอธิบายให้เหตุผลได้ ในส่วนของภาครัฐมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวคิดหลังสมัยใหม่ ให้แตกเป็นส่วนแยกย่อยออกไป อาจหมายถึงการกระจายอำนาจให้กับส่วนอื่นเพิ่มมากขึ้น วิธีการศึกษาทฤษฎีหลัง สมัยใหม่มุ่งเน้นวิธีการเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงแทนการ สุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีฐานรากมาเป็นแนวทางศึกษา ถึงแม้ว่าแนวความคิดหลังสมัยใหม่ไม่ได้นำแนวคิดและทฤษฎี แบบเดิมก็ตาม แท้จริงแล้วจะเห็นว่าในหลายประเด็นมีพื้นฐานจากแนวคิดเดิม ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการกระจาย อำนาจ ได้รับความอิทธิพลจากรัฐปรศาสนศาสตร์แนวใหม่ แนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองนี้เป็นแนวคิดรัฐ ปรศาสนศาสตร์โดยการยกระดับแนวคิด การประยุกต์และการสังเคราะห์ของกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เข้าใจบริบทระบบสถาบันทางการเมือง ที่สะท้อนภาพพัฒนาการทางการเมือง การประยุกต์และสังเคราะห์ กระบวนการนโยบายสาธารณะนั้น เป็นการพิจารณาว่าประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมว่า ต้องคำนึงปัจจัยอะไร พิจารณาภาพรวมจากระบบสถาบันและระบอบการปกครองในการวางกรอบและเงื่อนไขของ กลไกทางการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนานโยบายสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การวางแผนกลยุทธ์ภาครัฐ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อพัฒนาทางการเมืองขับเคลื่อนการพัฒนาทาง เศรษฐกิจระยะยาว การนำหลักเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์เข้าด้วยกัน ได้สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและการ ปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงในพื้นที่นโยบายในมุมมองใหม่ ประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนภายใต้ปัจจัยทางการเมืองและ เศรษฐกิจ ในที่สุดเรียนรู้และเข้าใจ วิธีการ มุมมองใหม่ในการออกแบบนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพและน่านโยบาย ไปปฏิบัติได้ตอบสนองต่อประเด็นปัญหาสาธารณะดียิ่งขึ้น (พัชรวิ สิริโรส, 2557)

แนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองสำหรับออกแบบนโยบาย การยกระดับการนำนโยบายสาธารณะไป ปฏิบัติรัฐธรรมนุญกับการรัฐธรรมนุญกับการเมืองไทย เศรษฐศาสตร์การเมืองสำหรับการบริหารและจัดการ สาธารณะสมัยใหม่ ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีหลังสมัยใหม่ให้ความสำคัญการตีความหมาย โดยการให้ความหมาย และการให้เหตุผลเหล่านั้นใหม่ ทั้งนี้ไม่ใช่การทำลายให้สูญสิ้น แต่ให้ความสำคัญด้านภาษาที่ให้เห็นความจริงว่าต้อง มีการตีความจากภาษา เพื่อให้ทราบความจริง แนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่ได้มุ่งแนวคิดการบริหารแบบเดิมที่มีลักษณะ เครื่องครัด แต่กลับมีจุดเน้นไร้รูปแบบอย่างชัดเจน ไม่เน้นสายการบังคับบัญชา การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ เป็นต้น ย่อมเห็นได้ว่าทฤษฎีหลังสมัยใหม่แตกต่างจากแนวคิดสมัยใหม่สิ้นเชิง ซึ่งพิจารณาแนวคิดแบบยุคหลัง สมัยใหม่ (Postmodern) โดย อนุรัักษ์ วัฒนธการวงศ์ (อนุรัักษ์ วัฒนธการวงศ์, 2560)

จากการศึกษาหลักคิด Postmodernism and American Public Administration in 1990s – Peter Bogason เป็นการใช่วิธีการตีความหมายในการวิเคราะห์ที่จะออกมาเป็นรูปของภาษา โดยมองกระบวนการทางสังคมเป็นการใช้ภาษา ซึ่งตรงข้ามกับหลักปฏิฐานนิยม วิธีการวิเคราะห์แบบตีความหมายนี้ต้องใช้การสื่อสารที่เจอกันตัวต่อตัวหรือเรียกว่า วาทกรรมของแท้ เหมือนกับการโต้ว่าที่ วิธีการนี้ต้องใช้ความจริง คำพูดแสดงความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจ ความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหา และสร้างการมีส่วนร่วม รวมทั้งความสามารถในการรับฟัง เป็นพื้นฐานของประชาธิปไตยแบบธรรมาภิบาล และจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษานี้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 (ทัศนยา แคมมณี, 2547) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียน การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ การประยุกต์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและมีความสุข

2. การวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงระบบ

การวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงระบบ เป็นการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากการศึกษาได้หลากหลายแนวทาง ตั้งแต่ความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์แทบทุกด้าน การนำแนวคิดของปรัชญาหลังนวยุคมาใช้ในการยอมรับและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อสร้างเครือข่าย ช่วยส่งเสริมภาคประชาสังคม และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ท้องถิ่นเท่าที่จะกระทำได้ (รัชฎากร วินิจกุล, 2559) จนนำไปสู่การต่อยอดด้านวิชาการเพื่อประโยชน์ในการศึกษา โดยบูรณาการร่วมกับ นโยบายสาธารณะและการวางแผน ประชาสังคมและการมีส่วนร่วม การวางแผนและการบริหารโครงการภาครัฐ การประเมินผลโครงการภาครัฐ เริ่มต้นจากการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมกับนักศึกษา การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

การศึกษาทำให้เราทราบถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นผ่านมุมมองเชิงระบบ การให้ความสำคัญในเรื่องความรวดเร็วที่ไม่ใช่เร่งรีบแต่ต้องรู้จักการปรับตัว การประหยัดค่าใช้จ่ายและการลงทุน การส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม เช่น การร่วมกันลงแขกเกี่ยวข้าว การปลูกป่าร่วมกับชาวบ้านพื้นถิ่น ทำให้ทราบถึงการดำรงชีวิตตามแบบวิถีของชาวบ้าน ความมีน้ำใจ การมีจิตสาธารณะ ให้กับชาวบ้านที่เดือดร้อน โดยไม่ต้องคำนึงขั้นตอนที่เป็นทางการ สิ่งที่ได้ทำให้เห็นภาพรวมหลากหลายมิติ ดังภาพที่ 1 จากโครงการศึกษาดูงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชุมชนอย่างยั่งยืน ประจำปี 2560 จัดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนภาพที่ 2 ภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4 เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง อาทิ โครงการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมของนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เช่น กิจกรรมมอบเมล็ดพันธุ์ อุปกรณ์การเกษตร ปลูกพืชผักให้กับโรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง ตำบลวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วันที่ 27 พฤษภาคม 2560 และโครงการพัฒนาโรงเรียนเพื่อน้อง โรงเรียนบ้านยะโมคี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก วันที่ 10 มิถุนายน 2560 ดังภาพที่ 5 ภาพที่ 6 ภาพที่ 7

ภาพที่ 1 วิทยากร “การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการครองตน ครองคน ครองงาน
วันที่ 23 พฤษภาคม 2560

ภาพที่ 2 กิจกรรมมอบเมล็ดพันธุ์ อุปกรณ์การเกษตร ให้กับโรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง ต.วังทองเมือง
จ.กำแพงเพชร วันที่ 27 พฤษภาคม 2560

ภาพที่ 3 กิจกรรมการปลูกพืชผักให้โรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง ต.วังทองเมือง จ.กำแพงเพชร
วันที่ 27 พฤษภาคม 2560

ภาพที่ 4 กิจกรรมการทำแปลงเตรียมดินปลูกพืชผัก โรงเรียนบ้านหนองหญ้าม่วง ต.วังทอง
อำเภอเมือง จ.กำแพงเพชร วันที่ 27 พฤษภาคม 2560

ภาพที่ 5 โครงการพัฒนาโรงอาหารเพื่อน้อง โรงเรียนบ้านยะไม้คี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
วันที่ 10 มิถุนายน 2560

ภาพที่ 6 กิจกรรมการขอรับบริจาคโครงการพัฒนาโรงอาหารเพื่อน้อง โรงเรียนบ้านยะไม้คี อำเภออุ้มผาง
จังหวัดตาก วันที่ 10 มิถุนายน 2560

ภาพที่ 7 ความสำเร็จโครงการพัฒนาโรงอาหารเพื่อน้อง โรงเรียนบ้านยะโมคี อำเภอยุ้มผาง จังหวัดตาก
วันที่ 10 มิถุนายน 2560

นอกจากนี้ในการลงพื้นที่ศึกษา การประเมินผลโครงการ “คืนต้นไม้สู่ป่าใหญ่ ตามรอยพ่อ” บ้านกะเหรี่ยง
น้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกาฬงเพชร จากคำกล่าวของทหารที่ร่วมกิจกรรมเมื่อวันที่
13 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2559 “ 0830-1000 หมูรส.ที่ 1 มว.รส.ที่ 2 ร้อย.รส.ที่ 2 อำเภอลองลาน กกล.
รส.จว.กพ. ร่วมกับอาจารย์ ดร.รัชฎากร วินิจกุล นักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร พร้อมด้วยชาวบ้านบ้านกะเหรี่ยงน้ำตก หมู่ 18 ตำบลคลองลาน
พัฒนา อำเภอลองลาน ร่วมกันปลูกป่า “โครงการคืนต้นไม้สู่ป่าใหญ่ตามรอยพ่อ” โดยมีนายสุรชัย โภคณัน หัวหน้า
อุทยานแห่งชาติคลองลาน เป็นประธาน ผลการปฏิบัติได้ปลูกต้นไม้ จำนวน 150 ต้น ในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านกะเหรี่ยง
น้ำตก และ 1000-1200 หมู รส.ที่ 1 มว.รส.ที่ 2 อำเภอลองลาน กกล.รส.จว.กพ. ได้นำอาจารย์และนักศึกษาเพื่อ
เข้าช่วยเหลือเกษตรกรชาวนาในการลดต้นทุน การลงแขกเกี่ยวข้าวบนพื้นที่ดินปลูกข้าวของนายดอกกรัก เกษตรกร
ชาวนา ณ บ้านทะเลพัฒนา หมู่ 10 ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกาฬงเพชร ผลของการปฏิบัติ
ได้เกี่ยวข้าวบนพื้นที่ได้ จำนวน 1 ไร่ คงเหลือ 1 ไร่” (รัชฎากร วินิจกุล, 2559) ดังภาพที่ 8 ภาพที่ 9 ภาพที่ 10
กิจกรรมลงทะเบียนร่วมมือปลูกป่า โดยนักศึกษาโปรแกรมรัฐประศาสนศาสตร์ อาจารย์และทหาร ลงแขกเกี่ยวข้าว
ให้ชาวบ้านที่เดือดร้อนจากน้ำท่วมนาข้าว

ภาพที่ 8 กิจกรรมลงทะเบียน “คืนต้นไม้สู่ป่าใหญ่ ตามรอยพ่อ” เพื่อร่วมมือปลูกป่าของชาวบ้าน
นักศึกษา อาจารย์และทหาร วันที่ 13 พฤศจิกายน 2559

ภาพที่ 9 การร่วมกิจกรรมลงแขกเกี่ยวข้าวให้กับชาวบ้านที่เดือดร้อนจากน้ำท่วมนาข้าวของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ ทหาร และอาจารย์ วันที่ 13 พฤศจิกายน 2559

ภาพที่ 10 ผลสำเร็จจากการลงแขกเกี่ยวข้าวให้กับชาวบ้านที่เดือดร้อนจากน้ำท่วมนาข้าวของนักศึกษาโปรแกรมวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ ทหาร และอาจารย์ วันที่ 13 พฤศจิกายน 2559

การศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและการลงมือปฏิบัติงานในพื้นที่ศึกษาข้างต้น ล้วนเป็นประโยชน์สำหรับนำไปปรับ
ใช้ได้ในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นการประยุกต์กับแนวความคิดต่าง ๆ แสดงให้เห็นความสอดคล้องกับ
สถานการณ์ ผลการจากการศึกษาเบื้องต้นพัฒนามาจากปัญหาและความต้องการของชุมชน และแนวทางการพัฒนา
ร่วมกันเชิงสหวิทยาการ ทั้งนี้การประยุกต์ด้านวิจัยเป็นการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อ
ประโยชน์สาธารณะ แสดงให้เห็นเจตนาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ความสำคัญของการมี
ส่วนร่วมจากผู้เรียนให้เข้ากับทุกภาคส่วนของสังคม การผลักดันให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะและการสร้างจิตสำนึก
พร้อมให้ความร่วมมือสนับสนุนและแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการร่วมกันด้วยการให้ความรู้ การบริการวิชาการในการ
พัฒนาท้องถิ่นควบคู่กับการส่งเสริมด้านศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

บทสรุป

การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองนอกจากแก้ปัญหาของการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก
สามารถเป็นแนวทางการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบูรณาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมกับการเรียนการ
สอน กิจกรรมนักศึกษาและการวิจัย โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้รับประโยชน์สูงสุดจากการ

เรียน พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ประยุกต์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิต มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดศตวรรษที่ 21 ทุกประการ กล่าวคือเชิงประจักษ์ ตามข้อเท็จจากข้อมูลที่เชื่อถือได้ ความเหมาะสมของบริบท สามารถขยายประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางเศรษฐศาสตร์บนพื้นฐานวัฒนธรรมและเสนอวิธีการเพื่อให้ท้องถิ่นพัฒนาแนวทางพึงปรารถนา การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาทุกสถานการณ์ ค้นพบสาระสำคัญ องค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดหลายลักษณะ การคิดและแก้ปัญหาเป็นด้วยความสร้างสรรค์ เหตุผลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงาน วางเป้าหมายร่วมกัน และมีโอกาสเลือกทำงานหรือศึกษาค้นคว้าด้วยความกระตือรือร้นมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและสามารถประยุกต์ความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง กิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ผู้สอนยอมรับในความสามารถ ความคิดเห็น มากกว่าแข่งขันระหว่างกันโดยมีความเชื่อมั่นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ กิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความขยัน ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และการทำงานอย่างเป็นกระบวนการ การทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสุขจากโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เช่น ประโยชน์เชิงความคิด ตั้งเรื่องเกี่ยวข้องกับเราถูกปลูกฝังว่าชาวคือพืชเศรษฐกิจ แต่เราสามารถฝึกวิธีการคิดผ่านกระบวนการของความสัมพันธ์ที่มีการรับรู้บนพื้นฐานในปัญหา อาศัยความมีน้ำใจและความจริงใจ ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันบนความแตกต่างกันในสังคมที่ไม่แน่นอนและความเกี่ยวข้องจากการเมือง โดยฟังความคิดเห็นของประชาชน นำไปสู่ประโยชน์เชิงนโยบายในการมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางพัฒนาและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- รัชฎากร วินิจกุล. (2559). เศรษฐศาสตร์การเมือง: การพัฒนานโยบายสาธารณะเชิงบูรณาการ. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 3. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รัชฎากร วินิจกุล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2559
- พัชรีย์ สิริโรส (2557). บทวิเคราะห์แนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ :ทฤษฎีหลังสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ,
- มหาวิทยาลัยบูรพา. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการจัดการปกครอง หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559. [Online]. Available: <https://www.buu.ac.th/course/frontend/courseDetail/NDgz> [2560, ธันวาคม 22].
- อนุรักษ วัฒนธนากรวงศ์. ทฤษฎีองค์การยุคหลังสมัยใหม่. สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. [Online]. Available: <http://www.stou.ac.th/forum/page/Answer.aspx?idindex=150449> [2560, พฤศจิกายน 27].
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2556). “เศรษฐศาสตร์เมืองจากอดีตสู่อนาคต”. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง, 1(1), 15-21.
- ทัศนาศา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์